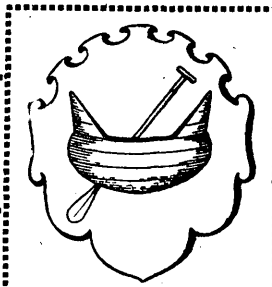

DZIENNIK

ZARZĄDU

M. ŁODZI

Redakcja i Administracja
Pl. Wolności 14, parter, tel. 28-00.
Administ. czynna od g. 9-12 w p.
Redakcja od godz. 2-3 po poł.

Ceny ogłoszeń: Zwyczajne: 1 kolumna — zł. 50.—; 1/2 kolumny — zł. 25.—; 1/4 kol. — zł. 15; 1/8 kol. — zł. 7.50. Drobne po 5 gr. za 1 wyraz; najmniejsze ogłoszenie gr. 50.

Prenumerata: Miesięcznie zł. 1.—

Gena egzemplarza zł. 0.30.

Nr. 48 (476)

Łódź, dnia 27 listopada 1928 r.

Rok X

Treść numeru: Po roku pracy. — Sprawozdanie Wydziału Kanalizacji za m-c wrzesień 1928 r. — Sprawozdanie Oddziału Sanitarnego za m-c wrzesień 1928 r. — Ruch służbowy za m. wrzesień 1928 r. — Biuletyn Statystyczny (statystyka sprzedanych w Łodzi biletów kolejowych). — Kronika Miejska. — Z życia miast polskich. — Obwieszczenie.

Od Administracji.

Wszystkich P. T. Prenumeratorów naszych zamiejscowych upraszamy o uregulowanie zaległej prenumeraty do dnia 31-go grudnia r. b. Zaznaczamy, że wysyłka „Dziennika Zarządu m. Łodzi” prenumeratorom zalegającym w uregulowaniu przedpłaty będzie po tym terminie bezwzględnie wstrzymana.

ADMINISTRACJA
„DZIENNIKA ZARZĄDU M. ŁODZI”

Po roku pracy.

W tych dniach upływa pierwszy rok pracy robotniczego samorządu m. Łodzi, powstałego z wyborów w dn. 9 października 1927.

Zadania samorządu łódzkiego są tem cięższe, a odpowiedzialność tem większa, że Łódź pozbawiona jest kapitalnych urzędzeń inwestycyjnych, których budowa wymaga olbrzymich, w setki milionów idących nakładów pieniężnych. Nie posiadając własnych dochodowych przedsiębiorstw, samorząd w swych dochodach ograniczony jest wyłącznie wpływami podatkowymi, ściśle zakreślonymi ustawą o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych.

Poprzednie władze miejskie prowadziły budowę kanalizacji z wpływów bieżących oraz z krótkoterminowych pożyczek państwowych. System ten odbił się bardzo szkodliwie na normalnych potrzebach miasta, które dla zdobycia sum, potrzebnych na budowę kanalizacji, stale ograniczano. Dopiero obecnie uwidoczniła się, jak szkodliwy był system, który pozbawił miasto kredytu np. na tak palące potrzeby, jak rozbudowa

szpitalnictwa w ramach obecnie istniejących zakładów, remont tych zakładów lub remont domów miejskich.

Z drugiej strony zaś, gdyby budowa kanalizacji prowadzona była w dotychczasowym tempie, ukończonoby ją dopiero za lat kilkanaście, co oczywiście nie pozostałoby bez wpływu na koszt budowy.

To też obecne władze miejskie stanęły na uznanem za słuszne, zarówno przez teorię jak i praktykę, stanowisku, iż budowa kanalizacji finansowana być powinna z kredytów długoterminowych, a temsamem nie powinna obciążać wyłącznie lat budżetowych, w czasie których kanalizacja jest budowana, lecz obciążenie to rozłożone być musi na dłuższy okres czasu.

Znajdujące się w stadjum finalizacji pertraktacje o inwestycyjną pożyczkę zagraniczną nie zostały doprowadzone do pomyślnego wyniku, wskutek stanowiska czynników rządowych. Miasto uzyskało jedynie dzięki usilnym staraniom Prezydum Magistratu pożyczkę w wysokości 2 milionów dolarów z Banku Gospodarstwa Krajowego, jako zaliczkę na pożyczkę zagraniczną.

Część tej pożyczki przeznaczona została na budowę kanalizacji, która, poczynając od miesiąca lipca, prowadzona jest w bardzo szybkim tempie, tak, że ilość wybudowanych do dnia 1 października kanałów przekroczyła znacznie ilości kanałów wykonanych w każdym z poszczególnych poprzednich lat, a do końca r. b. przy sprzyjających warunkach atmosferycznych ilość wykonanych kanałów będzie się nieznacznie różnić od ilości, wykonanej w latach 1926 i 1927 łącznie. Ogółem przewiduje się wykonanie w r. b. 15 tys. metrów kanałów. Poza tem w r. b. wybudowana na Lublinku została stacja oczyszczania ścieków, w której dokonuje się już montaż maszyn; wybudowano domy mieszkalne dla pracowników tej stacji, jak również ukończona zostanie budowa w stanie surowym domu administracyjnego wydziału kanalizacji.

Dzięki rozszerzeniu zakresu robót kanalizacyjnych wzrosła również w porównaniu z r. ub. liczba zatrudnionych przy robotach kanalizacyjnych robotników, która na dzień 1 listopada r. b. wynosiła 1850 robotników, podczas gdy na dzień 1 listopada 1927 r. analogiczna liczba wynosiła 1206 robotników.

Znaczna część otrzymanej z Banku Gospodarstwa Krajowego pożyczki przeznaczona została na budowę wielkiej kolonii mieszkaniowej na Polesiu Konstantynowskim.

Budowa kolonii rozpoczęta została w końcu lipca, w chwili obecnej większość domów trzypiętrowych znajduje się już w stanie surowym na ukończeniu. Domy te posiadają łączną ilość przeszło 1100 mieszkań, z której to ilości 75 proc. jest dwuizbowych z kuchnią, 15 proc. jednoizbowych z kuchnią i 10 proc. trzyizbowych z kuchnią. Każde z mieszkań zaopatrzone jest w niezbędne ubikacje dodatkowe. Na terenie kolonii wybudowane zostaną gmachy użyteczności publicznej, w których znajdą się lokale dla kooperatywy, ochronki, sali zebrań, stacji opieki nad matką i dzieckiem i t. d.

Zaznaczyć należy, iż kolonja położona jest zdala od dzielnicy fabrycznej w pięknej okolicy naprzeciwko budującego się parku ludowego. Kolonja otrzyma dogodną komunikację tramwajową, będzie oświetlona elektrycznością, będzie posiadała gaz do gotowania i ogrzewania — słowem mieszkańcom jej zapewnione zostanie pewne dość wysokie minimum wygód.

Budowa tej kolonji nie wyczerpuje jednak całokształtu akcji miasta w walce z głodem mieszkaniowym, który w Łodzi przybrał wskutek specyficznych warunków potworne rozmiary. Najlepiej ten stan rzeczy charakteryzuje fakt, iż trzy czwarte ludności miasta zamieszkuje mieszkania jednopokojowe.

Wpłynęły na to z jednej strony warunki przedwojenne, kiedy budownictwo mieszkalne nie rozwijało się współmiernie z rozrostem przemysłu, a temsamem wzrostem przyptywowym ludności, oraz warunki powojenne, a w pierwszym rzędzie zajęcie olbrzymiej ilości lokali mieszkalnych przez biura i urzędy państwowe, sądy i t. d., — dotychczasowy zaś bilans budownictwa państwowego w Łodzi równy jest zeru. W Łodzi przez lat 10 nie wybudowano poza domem P. K. O. ani jednego gmachu pod urzędy państwowe.

Sprawę tę podniósł Magistrat w memorjałe, złożonym p. premjeroni Bartłowi, lecz interwencja ta nie dała wyników. Przedstawicielom Prezydum Magistratu i Rady Miejskiej, którzy osobiście w tej sprawie interwenjowali u p. premjera, oświadczone, iż poza budową gmachu dla Sądu Okręgowego, żaden budynek państwowy nie będzie w Łodzi w najbliższych latach wzniesiony.

Zdawaćby się mogło, iż wobec ogromu klęski głodu mieszkaniowego, Łódź, jeśli chodzi o podział państwowych kredytów na rozbudowę, jeżeli nie powinna być uprzywilejowana, to w każdym razie nie powinna być krzywdzona. Tymczasem repartycję kredytów tych i w stosunku do Łodzi przeprowadza się na podstawie wysokości wpływów z podatku lokalowego, wskutek czego wysokość przydzielanych Łodzi kredytów budowlanych nie jest współmierna z palącymi wprost potrzebami miasta w dziedzinie budownictwa mieszkaniowego.

W poszukiwaniu nowych źródeł kredytów budowlanych Komitet Rozbudowy sięgnął do art. 28 Ustawy, co wobec przyznania przez Bank Gospodarstwa Krajowego pewnych kwot na wykup listów zastawnych umożliwi budowę zwłaszcza niewielkich obiektów. Poza tem Komitet uzyskał w r. b. półmilionowy kredyt na remont mieszkań, dzięki czemu kilkaset izb doprowadzonych zostało do stanu mieszkalnego. W tym kierunku działa również intensywnie Inspekcja Mieszkaniowa, która w ciągu roku bieżącego przeprowadziła między innymi kontrolę 3.600 mieszkań dozorców domowych. Dzięki tej kontroli z liczby zakwestjonowanych około 500 mieszkań dozorców doprowadzonych zostało do odpowiedniego stanu, zaś 200 spraw, wobec niezastosowania się właścicieli domów do zarządzeń Inspekcji, skierowano na drogę sądową.

Sprawa mieszkań dla dozorców domowych w nowobudujących się domach została na terenie Łodzi trwale uregulowana przez obowiązek wykazywania w planie budowlany mieszkania dla dozorców, co jest wiążące dla właściciela domu.

Prowadzenie robót przy inwestycjach kapitalnych z sum pożyczkowych pozwoliło Magistratowi na rozszerzenie agend i działalności w resortach zdrowotności, opieki społecznej, oświaty i kultury i umożliwiło podjęcie w szerszym zakresie akcji zabrukowania, oświetlenia i zadrzewienia ulic, które, zwłaszcza jeśli chodzi o przedmieścia i tereny miasta, znajdowały się w fatalnym stanie.

W tej ostatniej dziedzinie osiągnięto w r. b. bardzo poważne wyniki.

Ogółem do chwili obecnej zabrukowano przeszło 60 ulic na przedmieściach i na kresach o łącznej długości około 29 klm. W latach 1925, 1926 i 1927 łączna długość zabrukowanych ulic wynosiła 16,5 klm. b.

Oświetlenie elektryczne i gazowe otrzymały w r. b. 50 ulic, z tego 9 ulic w śródmieściu oraz 41 ulic na przedmieściach robotniczych i kresach miasta. Łączna długość ulic oświetlonych w r. b. elektrycznością i gazem wynosi 28 klm. Poza tem na wielu ulicach wzmocniono oświetlenie gazowe.

Ponieważ przedmieścia pozbawione są niemal całkowicie zieleni, przeprowadzono intensywne zadrzewienie tych dzielnic. Akcja zadrzewienia przedmieść ukończona zostanie jeszcze w r. b.

Dzięki staraniom Magistratu otrzymały również przedmieścia tania i dogodną komunikację tramwajową.

W dziale zdrowotności publicznej podjęto akcję powiększenia ilości łóżek w szpitalach miejskich, zwiększono również o 200 ilość łóżek, zajmowanych w szpitalach społecznych i prywatnych przez chorych, leczonych na koszt miasta.

W sanatorium miejskiem dla dzieci piersiowo-chorych w Łagiewnikach pod Łodzią wybudowano nowy pawilon na 100 łóżek, który w sierpniu oddany już został do użytku.

Rozszerzono znacznie akcję walki z gruźlicą przez założenie 2-ch nowych poradni przeciwgruźliczych i skoordynowano walkę z gruźlicą przez stworzenie Rady Naczelnej walki z gruźlicą, do której przystąpiły: Kasa Chorych, Robotnicze Towarzystwo Przyjaciół Dzieci i Magistrat.

Wzmocniono znacznie działalność sanitarną, rozszerzono akcję szczepień ochronnych przeciwko tyfusowi, szkarlatynie i błonicy, podjęto kontrolę piekarni w czasie pracy nocnej, przeprowadzono inspekcję wszystkich zakładów fryzjerskich i skontrolowano stan sanitarny znacznej części nieruchomości łódzkich.

Znacznie również rozszerzona została działalność Wydziału Opieki Społecznej, którego wydatki podwyższono na rok 1928/1929 o 1.030.000 złotych.

Pozwoliło to na stworzenie nowego domu dla chronicznie chorych o 120 łóżkach, schroniska dla eksmitowanych na 43 rodzin i nowych dwóch kolonij: letniej w Inowłodzu i całorocznej w nowonabytym przez miasto majątku Romanowie.

Zwiększono również zakres i wysokość zasiłków dla inwalidów pracy, matek i dzieci oraz bezrobotnych, pozbawionych zapomóg. Znacznie rozszerzona została akcja dożywiania dziatwy szkolnej oraz wydawania bezpłatnych obiadów dla bezrobotnych pracowników fizycznych i umysłowych.

Zapomogi pieniężne stałe pobiera obecnie przeciętnie tysiąc osób. wysokość tych zapomóg waha się w granicach 30—60 zł. miesięcznie w zależności od stanu rodzinnego pobierającego zapomogi.

W czasie strajku włóknarzy Magistrat pośpieszył z pomocą rodzinom robotniczym, podejmując szeroko zakrojoną akcję pomocy żywnościowej.

Ogółem wydatki Wydziałów Zdrowotności Publicznej i Opieki Społecznej były na r. 1928—1929 podwyższono w porównaniu z rokiem

1927—1928 o 1,970,000 zł. (Wydział Zdrowotności Publicznej o 940,000 złotych, Wydział Opieki Społecznej o 1,030,000 zł.).

W dziale Oświaty i Kultury w pierwszym rządzie podkreślić należy fakt, iż z inicjatywy władz miejskich Łódź otrzymała wyższą uczelnię — filję Wolnej Wszechnicy Polskiej, której uroczyste otwarcie odbyło się w dniu 28 października r. b.

Dalej w dziale tym rozszerzono sieć szkół zawodowych doksztalających oraz świetlic dla młodzieży, uchwalono szereg stypendjów, m. in. 6 stypendjów im. Bolesława Limanowskiego dla słuchaczy wyższych zakładów naukowych, oraz wyasygnowano 50 tys. zł. na wpisy dla dzieci niezamożnych rodziców.

Zapoczątkowane w r. b. kursy ogólnokształcące i doksztalujące dla więźniów w więzieniach śledczym i karnym zostały obecnie rozszerzone, a równocześnie założone zostały przez władze miejskie w więzieniu śledczym warsztaty, w których pracują małoletni więźniowie.

Rozszerzono również akcję odczytową i koncertową dla młodzieży.

Ten pobieżny szkic działalności obecnego samorządu m. Łodzi w pierwszym roku jego pracy należy uzupełnić następującymi cyframi, dotyczącymi zatrudnienia bezrobotnych w r. 1927 i 1928 przy miejskich robotach sezonowych.

	lipiec	sier- pień	wrze- sień	paździer- nik
rok 1927 —	3390	3128	3023	2738
rok 1928 —	3831	4045	4071	4143

Liczby te nie obejmują robotników, zatrudnionych przy budowie miejskiej kolonii mieszkaniowej, przy której zatrudniano w zależności od faz budowy 2,000—3,000 robotników.

SPRAWOZDANIE

Wydziału Kanalizacji i Wodociągów Magistratu m. Łodzi za miesiąc wrzesień 1928 roku.

Roboty we wrześniu rozwijały się w trudnych warunkach atmosferycznych, dwukrotne silne ulewy w dniu 23 i 30.9. 1928 r. uszkodziły wykopy kanalizacyjne i spowodowały utratę każdorazowo kilku dni na doprowadzenie do normalnego stanu robót. Jednakże pomimo tych trudności oraz opóźnień w dostawach materialnych, szczególnie kamionek i drzewa budowlanego, ilość wykonanych robót do 1 października już znacznie przekroczyła ogólne roczne ilości kanałów wykonanych w ubiegłych latach.

W 1925 roku wykonano ogółem kanałów 7.812 m. b., w 1926 roku wykonano ogółem kanałów 8.984 m. b., w 1927 roku wykonano ogółem kanałów 8.876 m. b., w 1928 roku do 1 października 9.806 m. b. — Razem od początku robót do 1.10. 1928 r. **35.478 m. b.**

Należy jeszcze zauważyć, że niezależnie od budowy kanałów, Wydział wykonuje w roku bieżącym budowę Stacji Oczyszczania Ścieków, wartości kosztorysowej około miliona złotych, i rozpoczął budowę domu administracyjnego Wydziału. Przebieg robót w miesiącu sprawozdawczym był następujący:

Budowa Stacji Oczyszczania Ścieków na Lublinku. Oszałowano dach oraz pokryto go „Eternitem”, umocowano rynny i latarnię wentylacyjną, wykonano wszystkie tynki wewnętrzne w całym budynku, ustawiono stopnie cementowe, piece, ułożono podłogę w biurze, wstawiono i okuto drzwi oraz wymurowano w hali głównej fundamenty pod sita. Maszyny dla Stacji zaczęły nadchodzić: „Stocznia Gdańska” przysłała 2. bagry do piasku. „Geiger” ma gotowe sita mechaniczne, drobne dostawy: sit nieruchomości, koryt do piaseczników, zasuw, materiału elektrotechnicznego i t. p. są wykonane, względnie na ukończeniu, tak, że w miesiącu października montaż urządzeń Stacji będzie rozpoczęty.

Budowa domków robotniczych na Lublinku jest na ukończeniu; postawiono w nich piece, ułożono podłogi, wstawiono drzwi, okna, oszklono je, oraz wykonano instalację wodociągowo-kanalizacyjną.

Budowa domu Administracyjnego Wydziału. Budowa domu na ulicy Narutowicza 65 została zgodnie z uchwałą Komitetu rozpoczęta w dniu 30 lipca r. b. Materiał budowlany dostarczył Wydział, a roboty ziemne, murarskie i pokrycie dachu powierzono do wykonania na zasadzie konkurencji firmie „Nestler i Ferenbach” pod dozorem architektonicznym inż. Lisowskiego i dozorem technicznym Działu Gospodarczego Wydziału. Wymurowanie fundamentów i suteryn, oraz ułożenie belek na poziomie przyziemia ukończone zostało w dniu 4.9. 1928 r. Wymurowanie ścian przyziemia i ułożenie belek podłogowych dla I piętra ukończone zostało w dniu 15.9. 1928 r. Do 1 października ukończono budowę murów I piętra. Ogólnie roboty posuwają się nader szybko naprzód i prędzej, niż program przewiduje, zostają terminy wykonania osiągnięte.

Budowa kanałów ulicznych. W poszczególnych miesiącach r. b. wykonano: W kwietniu — 341 m. b., w maju — 904 m. b., w czerwcu — 1.515 m. b., w lipcu — 2.342 m. b., w sierpniu — 2.222 m. b., we wrześniu — 2.482 m. b. — Razem w roku 1928 — **9.806 m. b.**

W miesiącu sprawozdawczym wybudowały poszczególne odcinki:

Odcinek II-gi.

Na ul. Towarowej w kierunku Konstantynowskiej mur. 130/210 cm. 170 m. b., na ul. Towarowej w kierunku Konstantynowskiej mur. 120/200 cm. 10 m. b. — Razem **180 m. b.** — łącznie z dwoma włazami, dwoma połączeniami i 6 wentylatorami.

Odcinek II-a.

Na ul. Konstantynowskiej od Towarowej do Zakątnej mur. 90/160 cm. — **180 m. b.** — z jednym włazem i bocznym wejściem.

Odcinek III wybudował kanały:

Na ul. Narutowicza na pl. Dąbrowskiego (zakończenie) rur. 45 cm. 10 m. b., na ul. Konstantynowskiej od Zakątnej do Cmentarnej mur. 90/160 cm. 162 m. b., na ul. Konstantynowskiej od Cmentarnej do Pańskiej mur. 90/160 cm. 50 m. b., na ul. Żeromskiego od Konstantynowskiej do Zawadzkiej mur. 90/160 cm. 180 m. b., na ul. Zawadzkiej od Żeromskiego do Gdańskiej mur. 90/160 cm. 15 m. b. — Razem **417 m. b.** — z dwoma bocznymi wejściami i trzema włazami.

Odcinek IV prowadził dalej budowę kanału:

Ni ul. Cegielnianej od Piotrkowskiej w kier. Kilińskiego mur. 70/125 cm. — **555 m. b.** — z 6 włazami i 3 bocznymi wejściami.

Odcinek V budował kanał:

Na ul. Piotrkowskiej od 6 Sierpnia do Zielonej rury 30 cm. 50 m. b.,
 na ul. Piotrkowskiej od Zielonej do Cegielnianej rury 30 cm. 232 m. b.,
 na ul. Piotrkowskiej od Cegielnianej do Zawadzkiej rury 30 cm. 231 m. b.,
 na ul. Piotrkowskiej od Zawadzkiej do Pl. Wolności rury 30 cm. 87 m. b. —
 Razem **600 m. b.** — z 4 wjazdami i 10 otworami lampowemi.

Odcinek V-a wykonał we wrześniu:

Na ul. Wólczańskiej od Zielonej do Cegielnianej rur. 35 cm. 57 m. b.,
 na ul. Wólczańskiej od Cegielnianej do I Maja rur. 40 cm. 125 m. b., na
 ul. Wólczańskiej od I Maja do Zawadzkiej rur 25 cm. 107 m. b., na ul.
 28 p. Strz. Kan. od 6-go Sierpnia do Zielonej rur. 35 cm. 201 m. b., na ul.
 28 p. Strz. Kan. od Zielonej do Cegielnianej rur. 35 cm. 60 m. b. — Ra-
 zem **550 m. b.** — z 1 wjazem i 11 otworami lampowemi.

Studzienki deszczowe: Ustawiono w 1927 r. 39 szt. Od początku
 1928 r. do 1 września — 39 szt., we wrześniu r. b. — 18 szt. — Ogółem
 istnieje **96 sztuk.**

Betoniarnia:

Wykonała we wrześniu różnych wyrobów betonowych 9.382 sztuki,
 Kopalnia piasku dostarczyła na roboty — 1.041 m³ piasku.

Konserwacja Starej Sieci Kanałowej. Wybudowano we wrześniu:

Kanał betonowy 100 cm., długości 150 m. b. na ul. Profesorskiej,
 kanał betonowy 30 cm., długości 163 m. b. na ul. Jasnej i Teppera. Poza-
 tem czyszczono i konserwowano koryto rz. Łódki i studzienki uliczne.

DZIAŁ GOSPODARCZY.

We wrześniu przyjęto na Magazyn Centralny:

Cementu	—	35 wagonów	około	525 tonn
Cegły	—	352	" "	5.280 "
Drzewa	—	7	" "	105 "
Kamionek	—	26	" "	390 "
Różnych materiałów	—	5	" "	75 "
Razem	—	425 wagonów	około	6.375 tonn
Od początku r. b.	—	1.787	" "	26.805 "
Ogółem	—	2.212 wagonów	około	33.180 "

Na roboty wysłano we wrześniu (wagonetek 5 tonnowych)

Cementu	—	96 wagonetek	około	480 tonn
Cegły	—	1.016	" "	5.080 "
Drzewa	—	11	" "	55 "
Kamionek	—	82	" "	410 "
Różnych materiałów	—	80	" "	400 "
Razem	—	1.285 wagonetek	około	6.425 tonn
Od początku r. b.	—	5.185	" "	25.925 "
Ogółem	—	6.470 wagonetek	około	32.350 tonn

Dla informacji podajemy, że ruch transportów w roku ubiegłym za-
 mykał się cyfrą 27.260 tonn materiałów nadchodzących, czyli już do 1-go

października r. b. nadeszło o 4.000 tonn więcej, niż w całym sezonie 1927 r.

Warsztaty Działu Gospodarczego wykonywały we wrześniu pomo-
sty żelazne dla Stacji na Lublinku, formy betonowe, szablony dla kanałów
i reperacje bieżące inwentarza budowlanego.

INSPEKCJA SIECI KANAŁÓW ULICZNYCH.

We wrześniu oczyszczono i pomalowano 16 szt. bocznych wejść,
52 włazy, czterokrotnie 60 studzienek ulicznych, wywożąc 33 m³ szlamu.
Pozatem umyto 4 km. kanałów, wydobywając z nich 12½ m³ piasku.

Połączenia domowe:

Zatwierdzono połączeń domowych od początku 1928 r. — 16, we
wrześniu — 5, Razem 21, Z nich wykonano i połączono z kanałami od
pocz. 1928 r. — 8, we wrześniu — 1, Razem 9, We wrześniu prowadzono
roboty dalej — 2, Pozostałe były niewykonywane z powodu braku fun-
duszków u właścicieli — 10.

STAN ZATRUDNIENIA.

O D D Z I A Ł Y	Na 1 wrześn. 1928 r.			Na 1 paźdz. 1928 r.		
	Dniówk.	Akord	Razem	Dniówk.	Akord	Razem
1. Biuro Główne	5	—	5	5	—	5
2. Dział Gospodarczy	83	39	122	82	39	121
3. Budowa Stacji Lublinek	142	—	142	112	34	146
4. Odcinek II	142	274	416	90	145	236
5. „ IIa	—	—	—	75	140	215
6. „ III	185	82	267	185	102	287
7. „ IV	144	147	291	147	152	299
8. „ V i Va	203	97	300	266	109	375
9. Betoniarnia i St. Kanały	115	—	115	109	—	109
10. B. K. Skład	5	—	5	4	—	4
11. Stare Kanały	50	—	50	52	—	52
12. Pomiar	5	—	5	4	—	4
13. Inspekcja Sieci	9	—	9	9	—	9
Razem	1088	639	1727	1140	721	1861

Liczba zatrudnionych robotników wzrosła we wrześniu o dalsze
134 ludzi, przez uruchomienie zupełne Odcinka II-a i V-a. Analogiczna
cyfra zatrudnienia na 1.10. 1927 r. wynosiła 1.467 robotników, czyli tego-
roczne zatrudnienie jest o 400 robotników wyższe (około 35 proc.). Perso-
nel administracyjny i techniczny pozostał bez żadnej zmiany w liczbie
45 urzędników.

SPRAWOZDANIE KASOWE ZA WRZESIEŃ 1928 ROKU.

Pozostałość na 1 września 1928 r.	Zł.	149.357,29
Wpływy. Z Kasy Miejskiej na budowę	„	1.125.000,—
Wydziału: za opł. nowych kanałów	Zł.	668,—
zwroty	„	424,80
„	„	1.092,80
Utrzymanie St. Kanałów: opł. kanałowa	„	1.703,—
Depozyty	„	273,83
Razem	Zł.	1.277.426,92

Wydatki: Materiały budowlane	Zł.	427.102,65	
Cła i przewozy kolejowe	„	91.468,42	Zł. 518.571,07
<hr/>			
Robocizna: urzędnicy miesięczni	Zł.	28.948,85	
pracownicy dniówki	„	272.447,49	
pracownicy akordowi	„	219.580,28	
zapomogi i gratyfikacje	„	153,60	
przedsiębiorcy za roboty	„	123.242,29	„ 644.372,51
<hr/>			
Utrzymanie St. Kanałów: personel	Zł.	1.354,60	
robocizna	„	16.036,55	
różne wydatki	„	89,40	„ 17.480,55
<hr/>			
Różne wydatki (kancelaria, komorne, opłaty, podróże etc.)	„		10.215,36
Depozyty	„		175,83
Pozostałość na 1 października 1928 r.	„		86.611,60
<hr/>			
		Razem 1.277.426,92	

Dla porównania sumy na 1.10. 1928 r. Zł. 5.012.193,41, podajemy sumę kasową na 1.10. 1927 r. Zł. 3.763.491,75, z której wynika **różnica około 30 proc., wskazująca odpowiednie zwiększenie zakresu robót tego-rocznych.**

SPRAWOZDANIE

Oddziału Sanitarnego przy Wydziale Zdrowotności Publicznej za miesiąc wrzesień 1928 r.

I. Oględziny sanitarne.

Liczba dokonanych oględzin sanitarnych:

A. Nieruchomości w miesiącu sprawozdawczym — 953, w miesiącu poprzednim — 817.

B. Miejsc sprzedaży w mies. sprawozd. — 385, w miesiącu poprzednim — 491.

C. Przedsiębiorstw i zakładów w miesiącu sprawozd. — 254, w miesiącu poprzednim — 165.

D. Przesłano do analizy 14 prób artykułów spożywczych. (w czerwcu 22). Zakwestjonowaniu uległy 4 próby, wniosków karnych wystosowano 4.

W lipcu dokonano o 480 oględzin sanitarnych więcej, niż w czerwcu; ryczałtowym oględzinom poddano wszystkie zakłady fryzjerskie w mieście.

E. Sporządzono protokółów w mies. sprawozd. — 345, w miesiącu poprzednim — 269.

F. Załatwiono spraw dobrowolnie w mies. sprawozd. — 845, w miesiącu poprzednim — 773.

II. Stan zdrowotny miasta.

a) zachorowania na choroby ostro-zakaźne:

Dur brzuszny — 93 (95), czerwotka — 9 (3), płonica — 140 (62), błonica — 55 (43), róża — 11 (8), drętwnica karku epid. — 1 (1), gorączka połogowa — 3 (6), odra — 33 (25), krztusiec — 7 (4), ospa wietrzna — 1 (—).

W miesiącu wrześniu nie uległa prawie zmianie liczba zachorowań na dur brzuszny, zwiększyła się natomiast znacznie liczba zachorowań na płonice (z 62 na 140).

Nasilenie pozostałych chorób ostro zakaźnych nie uległo zmianie.

b) Zgony na choroby ostro-zakaźne.

Dokonano oględzin zwłok w miesiącu wrześniu 90 (w sierpniu 108).

III. Walka z chorobami zakaźnymi.

1) Walka z tyfusem brzuszny:

a) Przeprowadzono szczepienia przeciwtyfusowe w postaci pigułek u otoczenia chorych — 277 (428), oraz u wszystkich mieszkańców domów: przy ul. Brzezińskiej 36/38, ul. Rybnej 7, Plac Wolności 10, Piramowicza 2, Gdańskiej 22, Solnej 5, Senatorskiej 26. — Ogółem u 1071 osób (w mies. poprzednim 2310).

b) Zbadano w Instytucie Badawczym wodę pod względem chemicznym ze studzien — 41 (53), z tego było zdalnych do picia — 14 (19), z tego było zdalnych do picia po przegotowaniu — 7 (5), niezdatnych do picia 16 (23), szkodliwych dla zdrowia — 4 (6).

c) Zbadano w Pracowni Bakterjologicznej wodę pod względem bakterjologicznym ze studzien — — (21).

d) Skontrolowano dołów biologicznych — 48 (—).

IV. Działalność poszczególnych instytucyj Oddziału Sanitarnego.

1. MIEJSKA IZBA ODKAŻAJĄCA.

a) Dokonano odkażeń po chorobach — 227 (165), w ubikacjach — 228 (345), o-pojemności — 13.256 (13.041).

b) Odkażono rzeczy — 474 (68) sztuki, wagi 602 (211) kg.

2. ZAKŁADY KĄPIELOWE.

a) I Miejski Zakład Kąpielowy przy ul. Wodnej 25: wykąpano osób — 14.364 (13.262).

b) II Miejski Zakład Kąpielowy przy ul. Szkolnej 11: wykąpano osób — 11.703 (8.325), ostrzyżono — 219 (107), odwieszono — 7505 (4330).

c) W obu zakładach wykąpano osób — 26.067 (21.587), ostrzyżono — 219 (107), odwieszono — 7.505 (4.330).

3. DOM IZOLACYJNY.

a) Przyjęto z powodu podejrzenia na tyfus plamisty — 1 (—),

b) ilość dni izolacyjnych wynosiła — 2 (—), c) wypisano do domu po ukończeniu okresu izolacji osób — 1 (—), d) na miesiąc następny, t. j. październik, pozostało osób — —.

4. MIEJSKA PRACOWNIA BAKTERJOLOGICZNA.

Dokonano badań — 1052 (1199).

5. SEKCJA DO WALKI Z JAGLICĄ.

a) Zgłosiło się chorych na oczy do zbadania po raz pierwszy — 921 (366), b) zaopiniowano chorych na jaglicę — 189 (217), c) z tego zarejestrowano nowych zachorowań na jaglicę — — (12).

6. SEKCJA DO WALKI Z RAKIEM.

Zgłosiło się do zbadania osób — 50 (50), stwierdzono nowotworów złośliwych — 3 (3), skierowano do leczenia szpitalnego — 2 (3), skierowano do leczenia radem — — (2), skierowano do leczenia roentgenem — 1 (1). Dokonano badań — 10; dokonano próbnych nacięć — 1 (—).

VI. Propaganda.

Komunikaty do pism umieszczano co parę dni za pośrednictwem Oddziału Prasowego w sprawie kar za uchybienia sanitarne i t. p.

VII. Wywód.

Wrzesień charakteryzuje

1) Wzrost zachorowań na płonicę, co pozostaje w związku z porą roku; wzrost zachorowań występuje przeważnie na krańcach miasta (Bałuty i Chojny).

2) Zwiększenie ilości oględzin sanitarnych nieruchomości — 953 (817), oraz przedsiębiorstw i zakładów 254 (165).

3) Wzmożona frekwencja w przychodni przeciwjagliczej, co częściowo tłumaczy się rozpoczęciem roku szkolnego.

RUCH SŁUŻBOWY ZA m. WRZESIEŃ 1928 R.

(Dokończenie).

B. Zwolnienia.

1. *Cuzytek Leokadja*

tymczasowa kierowniczką Domu Starców i Kalek Chrześcijan, Wydział Opieki Społecznej, z dniem 1.IX. 1928 roku.

2. *Dr. Kalisz Józef*

kierownik Sekcji do Walki z Rakiem, Wydział Zdrowotności Publicznej- z dniem 15.IX. 1928 r.

3. *Wróblewski Konstanty*

tymczasowy pracownik Urzędu Przemysłowego I-szej Instancji z dniem 24.IX. 1928 r.

4. *Kliskówna Rozalja*

tymczasowa pracowniczką Urzędu Przemysłowego I-szej Instancji z dniem 24.IX. 1928 r.

5. *Mrowiec Wacław*
tymczasowy pracownik Urzędu Przemysłowego I-szej Instancji
z dniem 24.IX. 1928 r.
6. *Ratajczyk Waldemar*
tymczasowy pracownik Urzędu Przemysłowego I-szej Instancji
z dniem 28.IX. 1928 r.
7. *Świdorski Józef*
tymczasowy pracownik Urzędu Przemysłowego I-szej Instancji
z dniem 28.IX. 1928 r.
8. *Kusińska Kamila*
tymczasowa pracownica Urzędu Przemysłowego I-szej Instancji
z dniem 20.IX. 1928 r.
9. *Abramow Aleksander*
tymczasowy pracownik Urzędu Przemysłowego I-szej Instancji
z dniem 20.IX. 1928 r.
10. *Kotlicki Leon*
tymczasowy pracownik Urzędu Przemysłowego I-szej Instancji
z dniem 20.IX. 1928 r.
11. *Domolązek Bronisława*
tymczasowa pracownica Urzędu Przemysłowego I-szej Instancji
z dniem 20.IX. 1928 r.
12. *Owczarczyk Ignacy*
tymczasowy pracownik Urzędu Przemysłowego I-szej Instancji
z dniem 20.IX. 1928 r.
13. *Bakówna Janina*
higienistka szkolna, Wydział Oświaty i Kultury, z dniem 1.IX. 28 r.
14. *Barbier Tadeusz*
intendent Teatru Miejskiego, Wydział Oświaty i Kultury, z dniem
10.IX. 1928 r.
15. *Walerysiak Józef*
woźny Biura Adresowego z dniem 10.IX. 1928 r.
16. *Inż. Lindner Ernest*
sezonowy inspektor Oddziału Komunikacji Wydziału Budownictwa
z dniem 10.IX. 1928 r.
17. *Ks. Fijałkowski Jan*
kapelan szpitala w Radogoszczu, Wydział Zdrowotności Publicznej,
z dniem 1.IX. 1928 r.
18. *Kamiński Piotr*
tymczasowy kancelista Urzędu Przemysłowego I-szej Instancji
z dniem 1.IX. 1928 r.
19. *Kajetaniak Alfons*
kancelista Wydziału Prezydjalnego z dniem 10.IX. 1928 r.
20. *Grębecki Tadeusz*
kontraktowy mierniczy Wydziału Budownictwa, Oddział Pomiarów,
z dniem 1. IX, 1928 roku.
21. *siostra Starzykówna Weronika*
sekretarka Domu Starców i Kalek, Wydział Opieki Społecznej,
z dniem 1. IX. 1928 roku.

C. Przeniesienia.

1. *Jaśniewicz Wiktor*
pracownik Urzędu Zasiłkowego przeniesiony z dn. 2. VIII. 1928 r. do Wydziału Podatkowego na stanowisko sekwestratora z uposażeniem pozaetatowym według 1/25 VI st. sł.
2. *Kwiatosiński Józef*
woźny Wydziału Budownictwa przeniesiony z dniem 15. IX. 1928 r. do Wydziału Oświaty i Kultury na stanowisko woźnego szkoły powszechnej z dotychczasowym uposażeniem i pozostawieniem na etacie Wydziału Budownictwa.
3. *Karbowicz Bolesław*
woźny Wydziału Budownictwa przeniesiony z dniem 15. IX. 1928 r. do Wydziału Oświaty i Kultury na stanowisko woźnego szkoły powszechnej z dotychczasowym uposażeniem.
4. *Sochacki Józef*
woźny-wywiadowca Centralnej Ekspedycji Wydziału Prezydjalnego przeniesiony z dniem 15. IX. 1928 r. do Wydziału Budownictwa z dotychczasowym uposażeniem i pozostawieniem na etacie Centralnej Ekspedycji.
5. *Kawczyński Antoni*
woźny szkoły powszechnej Wydziału Oświaty i Kultury przeniesiony z dniem 15. IX. 1928 r. do Centralnej Ekspedycji Wydziału Prezydjalnego na stanowisko woźnego-wywiadowcy z dotychczasowym uposażeniem i pozostawieniem na etacie Wydziału Oświaty i Kultury.
6. *Zawadowski Bronisław*
woźny szkoły powszechnej Wydziału Oświaty i Kultury przeniesiony z dniem 15. IX. 1928 r. do Wydziału Budownictwa na stanowisko woźnego z dotychczasowym uposażeniem.
7. *Kozłowski Kazimierz*
tymczasowy pracownik Wydziału Budownictwa przeniesiony z dn. 20. VIII. 1928 r. do Wydziału Przedsiębiorstw Miejskich na stanowisko manipulantą z dotychczasowym uposażeniem.

D. Mianowania i awanse.

1. *Walter Wanda*
tymczasowa pracznka Wydziału Opieki Społecznej mianowana z dn. 6. IX. 1928 r. kontraktową pracznką tegoż Wydziału z dotychczasowym uposażeniem.
2. *Zieliński Jerzy*
kierownik Oddziału Wydziału Przedsiębiorstw Miejskich z dniem 1. VI. 1928 r. „ad personam” II st. sł.
3. *Marczyk Eleonora*
tymczasowa pracznka Wydziału Opieki Społecznej mianowana z dn. 16. IX. 1928 r. kontraktową pracznką tegoż Wydziału z dotychczasowym uposażeniem.
4. *Dmochowski Andrzej*
kontroler targowiskowy Wydziału Przedsiębiorstw Miejskich z dn. 1. VI. 1928 r. „ad personam” IV st. sł.

5. *inż. Müntz Jerzy*
tymczasowy referent do spraw Komitetu Rozbudowy Miasta, Wydziału Budownictwa, mianowany z dniem 1 lipca 1928 r. etatowym referentem Komitetu Rozbudowy Miasta z uposażeniem według III stopnia służbowego.
6. *Muszyński Wiktor*
kierownik Oddziału Ogólnego Wydziału Budownictwa z dn. 1. VI. 1928 r. „ad personam“ II st. sł.
7. *Matwin Bronisław*
kierownik Sekcji Rewindykacyjnej Oddziału Szpitalnictwa Wydziału Zdrowotności Publicznej z dniem 1. IX. 1928 r. „ad personam“ III st. sł.
8. *Dudek Ignacy*
kontroler gospodarczy Wydz. Opieki Społecznej mianowany z dn. 1. IX. 1928 r. rejestratorem Oddziału Opieki Zamkniętej z równoczesnym awansem z VII do VI st. sł.
9. *Ryczel Herman*
rejestrator Oddziału Opieki Zamkniętej Wydziału Opieki Społecznej mianowany z dniem 1. IX. 1928 r. rachmistrzem tegoż Wydziału z równoczesnym awansem z VI do V st. sł.
10. *Wilczyński Bronisław*
rachmistrz Wydziału Opieki Społecznej mianowany z dn. 1. VIII. 1928 r. sekretarzem tegoż Wydziału z dotychczasowym uposażeniem.
11. *Świerczewski Jerzy*
tymczasowy pracownik Wydziału Budownictwa mianowany z dn. 1. IX. 1928 r. st. technikiem Oddziału Regulacji Miasta tegoż Wydziału z uposażeniem według IV st. sł.
12. *Czajkówna Róża*
po odbyciu pracy próbnej mianowana z dniem 1. IX. 1928 r. etatową pielęgniarką I Miejskiego Domu Wychowawczego dla niemowląt Wydziału Opieki Społecznej z uposażeniem według VIII st. sł.
13. *Mikulicka Paulina*
tymczasowa laborantka I i II Poradni Sekcji do Walki z Gruźlicą, Wydziału Zdrowotności Publicznej, mianowana z dniem 1. IX. 1928 r. kontraktową laborantką z dotychczasowym uposażeniem.
14. *Wojdan Stanisław*
kierownik Sekcji Oddziału Sanitarnego Wydziału Zdrowotności Publicznej awansowany z dniem 1. IX. 1928 r. z V do IV st. sł.

E. Śkreslenia z listy pracowników z powodu śmierci.

1. *Kowalski Lucjan*
pracownik Wydziału Budownictwa z dniem 1. IX. 1928 roku.

BIULETYN STATYSTYCZNY.

Opracowano w Wydziale Statystycznym Magistratu m. Łodzi.

Statystyka sprzedanych w Łodzi pasażerskich biletów kolejowych.

Okres sprawozdawczy	Liczba sprzedanych biletów					
	Ogółem	w tem		Bilety cywilne wg. klas.		
		cywilnych	wojsk.	I	II	III
Dane za 1928 rok (9 miesięcy)						
Styczeń	147.076	146.695	381	368	5.485	140.842
Luty	147.800	147.464	336	361	4.982	142.121
Marzec	160.912	160.552	360	350	5.760	154.442
Kwiecień	193.751	192.873	878	328	6.856	185.689
Maj	214.415	214.018	397	294	17.927	195.797
Czerwiec	241.670	240.233	1.437	290	21.506	218.437
Lipiec	299.899	297.917	1.982	320	26.641	270.956
Sierpień	255.836	254.488	1.348	287	22.837	231.364
Wrzesień	176.846	175.385	1.461	218	14704.	160.463

KRONIKA MIEJSKA.

Budowa kolonii na Polesiu Konstantynowskiem. Wobec zbliżania się do końca budowy murów zewnętrznych osiedla robotniczego na Polesiu Konstantynowskiem, dn. 14-go b. m. pod przewodnictwem p. prez. Ziemięckiego — odbyło się w sali konferencyjnej Magistratu posiedzenie Kom. Budowy Domów Mieszkalnych, poświęcone sprawom wewnętrznego urządzenia budowanych mieszkań.

Na wstępie posiedzenia p. ławnik Izdebski złożył obszernie sprawozdanie z prac podkomisji fachowej, której zadaniem było przygotować plany urządzeń wewnętrznych w domach kolonii robotniczej na Polesiu Konstantynowskiem. Między innymi p. ławnik Izdebski zakomunikował, że dla zbadania i zadecydowania spraw wprowadzenia na kolonji kanalizacji i centralnego ogrzewania podkomisja fachowa uznała za pożądane zapro-

Dnia 18 listopada 1928 zmarł po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach nasz długoletni majster zmianowy ruchu fabrycznego w Gazowni Miejskiej

ś. † p.

HUGO TEICHGRAEBER

W zmarłym tracimy bardzo sumiennego i gorliwego pracownika
Cześć Jego pamięci.

RADA NADZORCZA
i Dyrekcja Gazowni Miejskiej w Łodzi

sić w charakterze konsultantów profesora Politechniki Warszawskiej inżyniera Radziszewskiego i inżyniera Stankiewicza.

Nad sprawozdaniem rozwinęła się obszerna dyskusja, zakończona przyjęciem uchwały, aby — ze względu na zbliżający się termin ukończenia robót w surowym stanie — Wydział Budownictwa w ciągu 2 tygodni, w porozumieniu z kierownikami robót, opracował kosztorys orientacyjny wewnętrznego wykończenia domów mieszkalnych.

Celem ustalenia wytycznych programu tych urządzeń wewnętrznych, poddano następnie omówieniu takie ich działy, jak centralne ogrzewanie, dostarczenie okien i drzwi, budowa ścianek działowych, wiercenie studzien i t. d. Po wszechstronnem oświetleniu tych kwestyj, Komitet, wychodząc z założenia, że mieszkania na Polesiu mają być przeznaczone przede wszystkim i głównie dla niezamożnych sfer robotniczych i dlatego muszą być możliwie tanie, wypowiedział się przeciwko wprowadzaniu na kolonji centralnego ogrzewania, jako podrożającego cenę mieszkań, postanawiając budować piece, o ile możliwości jeden na dwie izby. Z tych samych względów zdecydowano nie urządzać łazienek w poszczególnych mieszkaniach, lecz budować w każdym domu prysznicowe kąpieliska ogólne.

Wykonanie okien i drzwi — według wzorów stolarni miejskiej — powierzone zostanie przedsiębiorcy w drodze konkursu. Ogłoszone zostaną również przetargi na roboty instalacyjne światła, wodociągów i kanalizacji w mieszkaniach kolonji, na ogólne wykończenie wewnętrzne tych mieszkań oraz na budowę ścianek działowych z cegły-bednarki względnie tak zw. gazo-betonu.

Następnie omówiono sprawę budowy studzien oraz urządzeń wodociągowych. Po referacie naczelnika Wydziału Budownictwa — p. inż. Wołodźki — Komitet zdecydował wybudowanie studzien, któreby zaspokajały nie tylko potrzeby gospodarce, ale dawały również ilość wody, niezbędną na wypadek pożaru. Komitet powierzył inż. Wołodźce opracowanie szczegółowego planu przyłączeń domów do sieci kanalizacyjnej i urządzeń wodociągowych.

* * *

W Wydziale Budownictwa odbył się w tych dniach pod przewodnictwem p. ławnika Izdebskiego i p. naczelnego inżyniera Wołodźki, szereg konferencji w sprawie budowy gmachów i instytucji użyteczności publicznej, oraz budowy kanalizacji i wodociągów w osiedlu robotniczym na Polesiu Konstanyńskim.

W konferencjach tych wzięli m. in. udział: prof. Świerczyński, prof.

W dniu 16 listopada 1928 roku zmarł, przeżywszy lat 37

ś. † p.

Włodzimierz Kolasiński

Technik Inspekcji Mieszkaniowej.

W zmarłym tracimy sumiennego i wzorowego pracownika.

Cześć Jego pamięci!

MAGISTRAT m. ŁODZI.

Radziszewski, inż. Stankiewicz, jako zaproszeni rzeczoznawcy, przedstawiciel Urzędu Wojewódzkiego — inż. Sunderland, projektodawcy planu budowy kolonii — inż. inż. Słońska, Berliner i Szereszewski oraz inż. miejscy pp. Lisowski i Kwapiński.

Po zapoznaniu się z planem budowy gmachów i instytucji użyteczności publicznej oraz lokali handlowych, który to plan przewiduje między innymi budowę: gmachu szkolnego o 26 klasach (dwie szkoły bliźniacze po 13 oddziałów) i przedszkola, domu pod centralny sklep kooperatywy, sali zebrań, stacji opieki nad matką i dzieckiem, postanowiono polecić projektodawcom modyfikację planu według wskazówek prof. Świerczyńskiego.

W sprawie budowy wodociągów na kolonii komisja fachowa postanowiła zaniechać budowy wieży ciśnieniowej i zastosować t. zw. system pneumatyczny.

Następnie omówiono projekt umowy, która ma być zawarta z przedsiębiorcą na budowę dwóch studzien na terenie kolonii.

Wyczerpująco omówiona została sprawa gospodarki cieplnej w kolonii oraz sprawa budowy pralni. W wyniku ożywionej dyskusji postanowiono prosić pp. prof. Radziszewskiego i inż. Stankiewicza o przedłożenie komitetowi referatu, który

zawierać będzie techniczną i finansową analizę tych spraw. Co do budowy pralni, zarówno rzeczoznawcy, jak członkowie komisji fachowej, wypowiedzieli się jednogłośnie za budową centralnej pralni mechanicznej, a to ze względów zarówno zasadniczych i zdrowotnych, jak również z uwagi na konieczność jak najracjonalniejszego wykorzystania pomieszczeń w budynkach mieszkalnych.

W końcu omówiono sprawę budowy zakładu kąpielowego, któryby zaspokajał potrzeby nie tylko mieszkańców kolonii, lecz całej dzielnicy Polesia, oraz sprawę urządzeń kąpielowych w mieszkaniach.

Po ukończeniu posiedzenia, p. prof. Radziszewski i inż. Stankiewicz udali się wraz z członkami komisji na teren budowy, celem zaznajomienia się ze szczegółami wielkiego przedsięwzięcia. Po obejrzeniu miejsca pod budowę studzien, goście zwiedzili również kilka budujących się domów.

P. prof. Radziszewski i inż. Stankiewicz — w rozmowach z członkami komisji — dali wyraz swemu uznaniu dla akcji Magistratu na polu walki z głodem mieszkaniowym, której wybitnym, a szeroko pomyslanym wyrazem jest właśnie budowa kolonii robotniczej na Polesiu Konstantynowskim.

Z Urzędu Zasiłkowego Magistratu m. Łodzi. Według obliczeń Urzędu Zasiłkowego Magistratu m. Łodzi ogólna liczba pobierających zapomogi doraźne w okresie od 5 do 11 listopada r. b. wynosiła 242 osób, w tem: 223 mężczyzn i 19 kobiet. W okresie tym wypłacono zasiłków doraźnych na ogólną sumę złotych 3,817.25 gr.

Zasiłki ustawowe pobierało ogółem 3,061 osób, w tem: 842 mężczyzn i 2,219 kobiet. Suma wypłaconych zasiłków wynosiła 36,864.40 złotych.

Zachorowania na choroby zakaźne. W ciągu tygodnia od dnia 11 do 18-go listopada włącznie, zgłoszono do Wydziału Zdrowotności Publicz-

nej następujące przypadki chorób zakaźnych:

Dur brzuszny 15 przypadków (w tygodniu poprzednim 20 przypadków), płonica 39 przypadków (w tygodniu poprzednim 29 przypadków), błonica 23 przypadków (w tygodniu poprzednim 25 przypadków), dretwica karku 2 przypadki (w tygodniu poprzednim 1 przypadek), odra 22 przypadków (w tygodniu poprzednim 29 przypadków), róża 8 przypadków (w tygodniu poprzednim 4 przypadki), krztusiec 11 przypadków (w tygodniu poprzednim 3 przypadki), gorączka połogowa 3 przypadki (w tygodniu poprzednim — przypadków).

Ogółem zanotowano w tygodniu ubiegłym 123 przypadków, w tygodniu poprzednim 115 przypadków.

Z ŻYCIA MIAST POLSKICH.

SAMORZĄD STOLECZNY.

Dział ubezpieczeń dobrowolnych.

Rada Miejska zatwierdziła statut działu dobrowolnych ubezpieczeń od ognia zakładu ubezpieczeń wzajemnych m. st. Warszawy oraz ogólne warunki ubezpieczenia od ognia, z zastrzeżeniem, że upoważnia zakład do wprowadzenia następujących, dobrowolnych ubezpieczeń: 1) maszyn fabrycznych, 2) ruchomości domowych, 3) budowli w trakcie budowy, rezerwując sobie decyzję co do dalszego rozwoju dobrowolnych ubezpieczeń.

Szpitala miejskie.

Przy rozważaniu preliminarza budżetowego Wydziału Opieki Społecznej i Szpitalnictwa na r. 1929/30 komisja budżetowa Magistratu uchwaliła między innymi podwyższyć opłaty za leczenie w szpitalach miejskich mieszkańców gmin obcych. Zarząd Wydziału uchwalił wystąpić do Magistratu o podwyższenie od

1 kwietnia opłat z 8 zł. 20 gr. do 11 zł. 50 gr. na salach ogólnych w stosunku dziennym. Stali mieszkańcy Warszawy w dalszym ciągu płacić będą 7 zł.

Projekt budżetu Wydziału Opieki Społecznej.

Komisja budżetowa Magistratu określiła budżet Wydziału Szpitalnictwa i Opieki Społecznej na rok 1929—1930 w pozycjach następujących: wydatki administracyjno-gospodarcze na sumę 9,385,223 zł., wydatki na szpitalnictwo 19,197,402 zł., na zakłady opieki społecznej — 7,636,247 zł., razem 36,636,247 zł. Dochody przewidywane są w sumie 7,636,247 zł. W tej sumie największą pozycję dochodów stanowi opłata za kurację 6,359,221 zł.

POZNAŃ.

Rada Miejska zajmowała się ostatnio sprawami kredytu na potrzeby budowlane. Uchwalono prosić

Ministerstwo Skarbu o przydzielenie z funduszu dyspozycyjnego kredytu w wysokości 2 milj. zł. na potrzeby budowlane m. Poznania oraz miljon na także potrzeby gmin podmiejskich. Uwzględniając szybkie tempo rozrostu miasta i konieczność przygotowania pomieszczeń dla tysięcy rzesz przyjezdnych podczas wystawy krajowej, uchwalono prosić Ministerstwo Skarbu, aby już w najbliższym sezonie budowlanym przyznało miastu kontyngent kredytów budowlanych, przeznaczonych na r. 1929.

LWÓW.

Komisja Opieki Społecznej na ostatnim swoim posiedzeniu zajmowała się sprawą uczczenia 10-ej rocznicy Niepodległości Państwa Polskiego trwałym pomnikiem. Uchwalono ufundować Zakład dla dzieci zaniedbanych i umysłowo niedorozwiniętych.

W celu przygotowania odpowiedniego materiału pielęgniarskiego dla tego zakładu, komisja opieki społecznej uchwaliła, aby równocześnie stworzyć już obecnie przygotowawczy pedagogiczno - leczniczy oddział dla powyższych dzieci, a to w ramach dotychczasowych zakładów opiekuńczych gminy m. Lwowa przez wybudowanie na gruncie zakładu na ul. Kadeckiej baruaku dla pomieszczenia 30 dzieci umysłowo niedorozwiniętych. Wobec zupełnego braku wyszkolonego personelu w dziedzinie opieki społecznej tak we Lwowie, jak i w całym kraju, komisja wyraziła zdanie, że niezbędną jest rzeczą dla całości opieki społecznej otwarcie zawodowej uczelni o dwuletnim kursie dla wychowania odpowiedniego personelu. Uczelnię tę należałoby stworzyć już w roku szk. 1929/30.

Na posiedzeniu Komisji finansowo - budżetowej uchwalono dodatkowy kredyt do budżetu zwyczajnego na rok 1928/29 w sumie 1,938,400

złotych. Nadto uchwalono zaciągnąć w Banku Gospodarstwa Krajowego z funduszu rozbudowy pożyczkę w wysokości 1,311,000 zł. na dokończenie bloku domów przy ul. Stryjskiej.

CZĘSTOCHOWA.

Sprawa budowy gmachu teatru w Częstochowie zaczyna przybierać konkretne formy. Na zebraniu, zwołanem z inicjatywy miejscowych obywateli, postanowiono budowę teatru dla uczczenia dziesięciolecia odzyskania niepodległości. Nowy gmach teatru ma powstać kosztem spółki akcyjnej, złożonej z miejscowych obywateli, i ze znaczną subwencją Magistratu m. Częstochowy.

Ministerstwo komunikacji, mając na uwadze rozrost miasta, ze względu na przeprowadzenie przez Częstochowę jeszcze dwu tras kolejowych, przystępuje do opracowania projektu zupełnej przebudowy obecnego węzła kolejowego, osobowego i towarowego. Projektowane jest urządzenie nowej linii towarowej tranzytowej w południowo-wschodniej części miasta, w celu odciążenia nadmiaru przechodzących teraz przez miasto pociągów towarowych. Stacja towarowa i osobowa mają być znacznie rozszerzone.

PIOTRKÓW.

Rada miasta Piotrkowa uchwaliła nazwać b. plac targowy „Placem Niepodległości” i wybudować na nim gmach oświaty i sportu, kosztem 300,000 zł.

WYBORY DO RAD MIEJSKICH.

SOSNOWIEC.

Dn. 18 b. m. odbyły się w Sosnowcu wybory do Rady Miejskiej, przy udziale 53 proc. uprawnionych do głosowania. Wyniki wyborów okazały się następujące:

Lista Nr. 1 (B. B.) — 9 mandatów, Nr. 2 (PPS) — 16 mandatów, Nr. 3

(N. P. R.) — 1 mandat, Nr. 5 (Poalej-Sjon-lewica) — 2 mandaty, Nr. 6 (Ch. Dem.) — 1 mandat, Nr. 7 (N. Dem.) — 6 mandatów, Nr. 10 (Kom. Uzdrowienia Gospodarki) — 3 mandaty, Nr. 11 (pracownicy umysłowi) — 1 mandat, Nr. 16 (Sjoniści) — 1 mandat, Nr. 17 (ortodoksi) — 1 mandat. Na unieważnioną listę komunistyczną oddano około 5000 głosów.

DĄBROWA GÓRNICZA.

Dn. 18 b. m. odbyły się w Dąbrowie Górniczej wybory do Rady Miejskiej, przy udziale około 60 procent uprawnionych do głosowania. Rezultat wyborów okazał się następujący: Lista Nr. 1 (B. B.) — 13 mandatów, Nr. 2 (P. P. S.) — 7 mandatów, Nr. 8 (Mieszkańska) — 3 mandaty, Nr. 11 (N. Dem.) — 3 mandaty, Nr. 12 (Żyd. Blok Narodowy) — 2 mandaty. Na unieważnioną listę komunistyczną padło około 2.400 głosów.

BRZEŚĆ KUJAWSKI.

Dn. 18 b. m. w Brześciu Kujawskim odbyły się uzupełniające wybory do Rady Miejskiej. Uprawnionych do głosowania było 2637 osób, z czego głosowało 1798 wyborców czyli 58 proc. Na listę Nr. 1 (Bezpartyjny Komitet Bloku Współpracy z Rzą-

dem) padło 850, Nr. 4 (Bund) 145, Nr. 7 (Chadecja i Endecja) 523 i Nr. 8 (Zjednoczeni Żydzi) 230 głosów. Lista Nr. 1 uzyskała 3 mandaty, Nr. 7 — 2 i Nr. 8 — 1 mandat.

CHŁODNIE MIEJSKIE.

Bank Gospodarstwa Krajowego zawiadomił w maju r. b. Związek Miast Polskich, że otrzymał propozycję amerykańskiej grupy finansistów co do budowy chłodni w Polsce na zasadzie długoterminowych kredytów. Ponieważ grupa finansistów jako minimum do wszczęcia narad, określiła sumę 5 milionów dolarów, B. G. K. zwrócił się do biura Z. M. P. o wskazanie miast, które reflektowałyby na zaciągnięcie kredytów na budowę chłodni z podaniem wysokości potrzebnego na ten cel kapitału, z zastrzeżeniem jednak, że sprawa ta traktowana jest narazie tylko teoretycznie, gdyż decyzja Banku co do ewentualnego nawiązania układów w tej sprawie uzależniona będzie od wyników szczegółowych informacji zebranych o tej grupie finansistów.

Rozpisana w tej sprawie przez biuro Z. M. P. ankieta stwierdziła, że 39 miast polskich zgłasza zapotrzebowanie kredytowe na budowę chłodni.

Obwieszczenie.

Magistrat m. Łodzi na zasadzie art. 122 ustawy o państwowym podatku dochodowym (Dz. U. R. P. Nr. 58 z r. 1925) wzywa Sp. Akc. „Borewin” Tow. dla Przemysłu i Handlu Włók. w Łodzi, w osobie Ludwika Boraksa, do zgłoszenia się w ciągu dni 14 od daty niniejszego obwieszczenia do biura Wydziału Podatkowego (Pl. Wolności 2, pokój Nr. 23) po odbiór nadesłanego przez Izbę Skarbową Łódzką nakazu płatniczego (wraz z załącznikami) na wspomniany wyżej podatek za rok 1924.

Nieodebrany w powyższym terminie nakaz, w myśl powołanej ustawy o państwowym podatku dochodowym — zwrócony zostanie Izbie Skarbowej Łódzkiej z tem, że doręczenie tego dokumentu uważać się będzie za uskutecznione.

Łódź, dnia 24 listopada 1928 r.

MAGISTRAT M. ŁODZI

Przewodniczący Wydziału Podatkowego.
(—) L. Kuk.

Wiceprezydent:
(—) Dr. E. Wieliński.

Redaktor: **Bolesław Dudziński.**

Wydawnictwo Zarządu m. Łodzi.

Drukarnia Państwowa w Łodzi, Piotrkowska 85.